

Opetushallitus selvittää ohjeistusta **KOULUKOIRIA** on jo pari sataa

Koulukoirien käytön arvioidaan lähes ryöpsähtäneen käsistä Suomessa. Kukaan ei osaa sanoa varmasti, miten paljon koiria on tunneilla eikä varsinkaan sitä, miten ne on koulutettu tehtävänsä. Puhutaan lähes 200 koirasta.

Teksti ja kuvat BIRGIT HALKIO

Mitän yhteisiä sääntöjä tai vaatimuksia ei ole, vaan periaatteessa kuka tahansa voi taluttaa koiran luokkaan. Tilanteeseen on nyt kiinnitetty huomiota. Opetushallitus on perustanut lokakuussa työryhmän selvittämään tilanteen ja ohjeistuksen tarpeellisuuden. Työryhmä kokoontuu ensimmäisen kerran vielä ennen joulua. Kuusihenkisessä ryhmässä Kennelliittoa edustaa nuorisotoimikunnan puheenjohtaja Kimmo Nokelainen.

Oppitunneilla käyvistä koirista puhutaan yleisesti koulukoirina, mutta tasoeron selventämiseksi koulutusta tarjoavat tahot käyttävät muita nimiä, kukin omaansa. Esimerkiksi Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä -yhdistys puhuu opetustyöhön koulutetuista kasvatuskoirina.

Parempi kuin kuraattori itse

Porissa koiria on tassutellut kouluihin jo yli kymmenen vuotta sitten. Sosionomiksi opiskeleva Ella Helander oli lukenut tutkielman, jossa kerrottiin Keravan koulukoiraluokasta. Ella kokeili uutta menetelmää opintoprojektina vuonna 2007 Kallelan erityiskoulussa Porissa koiransa, labradorinnoutaja Urhon kanssa.

Hän huomasi koiran olevan suureksi avuksi ja käyttää nykyisessä työssäänkin Länsi-Porin koulun kuraattorina

koiraa aina, kun se on mahdollista. Työparina on labradorinnoutaja Alpo, joka on Urhon tavoin osoittautunut oivaksi työkoiraksi. – Kyllä koira voittaa kuraattorin taitoni menen tullen varsinkin ryhmätilanteissa, Ella naurahtaa.

Helanderin mukaan koiria kannattaisi käyttää alaluokilla ennaltaehkäisemässä mahdollisia ongelmia. Oppilas voi näyttää tunteita koiralle helpommin kuin opettajalle. Jos on vaikeaa puhua itsestä tai katsoa toista silmiin, niin koiran ansiosta saa luontevaa tekemistä, vaikka rapsuttelua. Koiran kanssa voi harjoitella monia taitoja, ja välitunnilla se on mainio liikuttaja. – Palkitsemiseen koira on myös todella hyvä. Voin luvata, että oppilas saa viedä Alpon lenkille, kun on tullut kahden viikon ajan joka päivä kouluun. Ja tämä toimii, kuraattori tietää.

Ella pitäisi hyvänä, jos Suomeen saataisiin aikaan yhteiset toimintamallit ja säännöt. – Tällainen antaisi selkärankaa toiminnalle eri kouluissa. On paljon asioita, jotka pitää etukäteen selvittää, jos aikoo tuoda koiran mukaan opetukseen.

Kerava nousi otsikoihin

Ella Helanderin lukema tutkielma johtaa mitä ilmeisimmin koulukoira-toiminnan alkujuurille Suomessa, Keravalle. Luokanopettaja Marja Jäske

oli miettinyt 2000-luvun alkuvuosina, miten voisi parantaa oppilaiden hyvinvointia koulussa.

– Olin kuullut oppilaasta, jolla oli vaikeaa koulussa, mutta koiran kanssa oppilas oli aina pärjännyt todella hyvin. Minulla oli kaksi hyväluontoista leonberginkoira, ja sain idean kokeilla koirien tuomista luokkaan, jossa ei ollut allergisia oppilaita.

Idea valmisteltiin huolella ja kysyttiin myös vanhempien ja koululääkärin mielipiteitä. Ainoa takku turkkiin koitui lääninhallituksen tehdystä valituksesta, johon vastaaminen oli äärisuuri työ. Perustelut riittivät, eikä viranomaisilla ollut syytä kieltää toimintaa.

Lumipallo lähti pyörimään niin huimaa vauhtia, että Marja on edelleen hieman ihmeissään. Ensin hän vinkkasi tutulle Koiramme-lehden päätoimittajalle toiminnasta, ja iso juttu julkaistiin joulukuussa 2003. – Sen jälkeen meistä tehtiin valtavasti ohjelmia ja kirjoituksia. Televisiossa olimme useaan kertaan. Gradu ja taisi syntyä kolme, joissa olimme mukana, Jäske kertoo.

Koirat yliverata apureita

Toiminta jatkui neljä vuotta kolmannelta luokalta kuudennelle saakka. Kun Marja Jäske aloitti uuden ryhmän kanssa, koirien ottaminen mu-

KUVA MARJUSKA KILPELÄINEN.

Vuokatin koulussa Sotkamossa on ihasuttu tukikoira Jokkikseen. Jokkis on sanapeliä pelaavien Tomi Partasen, Emma Kähkösen ja Veeti Ylikotilan kaverina.

kaan ei enää onnistunut. – Olin tästä pahoillani. Koin todella, että koirat olivat kaikille hyväksi.

Ylipäätään hän soisi, että koulukoirien käyttöä laajennettaisiin. – Nykyisin on sikäläkin helpompaa, ettei lemmikkejä enää pidetä niin isona haittana allergia-asioissa.

Hyvänä Jäske pitää pätevyysien edellyttämistä. Koirien on ehdottomasti oltava sosiaalisia ja kaikin tavoin luotettavia. – Mitään riskiä ei

saisi ottaa. Tunsin omat leonbergini tarkasti, ja ne tulivat todella hyvin toimeen lasten kanssa. Raskasta koulutyö kuitenkin oli, minkä huomasi, kun tulimme kotiin. Koirat olivat huomattavan väsyneitä, Marja kertoo.

Huolta villistä toiminnasta

Koirien käyttö luokissa, laitoksissa ja muilla työpaikoilla kasvatus-, terveys- ja sosiaalialoilla sai nopeasti tuulta alleen.

Viime vuosikymmenen loppupuolella muutama alan ammattilainen pääkaupunkiseudulta mietti, että pitäisi saada järjestystä kentälle ja pystyä tarjoamaan ammattilaisille mahdollisuus kokoontua yhteen, kouluttautua ja edistää vastuullista koira-avusteista toimintaa. Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä -yhdistys perustettiin vuonna 2010. Puheenjohtajana toimii fysioterapeutti Paula Leppänen. Yhdistys aloitti koulutusten jär-

Tuomariharjoittelija Anne-Mari Achrénin kanssa leikkivä sininen picardienspanieli Rosagrus Imperio läpäisi Kasvatus- ja kuntoutuskoirayhdistyksen soveltuvuustestin hyvin arvosanoin. Oikealla koiranomistaja Jessica Putkonen, takana tuomarit.

Marja Jäske sai aikaan julkisuusvyöryn aloitettuaan koulukoira-toiminnan Keravalla vuonna 2003. – Koiramme-lehden ison jutun jälkeen kaikki halusivat kirjoittaa meistä ja televisiossakin olimme useamman kerran, Marja esittelee paksuun kansioon tallentamiaan lehti-leikkeitä.

jestämisen Paraisilla Livia-ammattopiston tiloissa. Yksi perustajajäsenistä Heidi Kihlström-Lehtonen siirtyi Jyväskylän ammattikorkeakouluun (JAMK) töihin ja vuonna 2013 sovittiin jatkokoulutuksen järjestämistä yhteistyössä yhdistyksen kanssa.

Koulutusjaksoja on järjestetty vuosittain yhdestä kahteen, ja kysyntä on ollut suurta. Opintojen laajuus on 10 opintopistettä, mikä tarkoittaa 270 tunnin opiskelua. Koulutukseen on osallistunut jo reilut 200 henkilöä.

Iso askel oli Opetushallituksen lähettäminen mukaan koulutuksiin viime vuonna. Nämä kurssit on suunnattu kasvatusalalla toimiville. Opetuksessa painottuvat luontolähtöiset menetelmät Green Care-näkökulmasta

sekä koira-avusteinen pedagogiikka. – Opetushallituksen osallistuminen kertoo, että koira-avusteista työtä arvostetaan, täydennyskoulutusta koordinoiva Heidi Kihlström-Lehtonen kertoo ilahtuneena.

Kurssit hetkessä täyteen

Vastikään on alkanut toinen Opetushallituksen kustantama kurssi. Hakijoita oli yli sata, joista sisään pääsi 22. – Kysynnän lisäksi motivaatio on ollut korkea. Kukaan ei ole jättänyt opiskelua kesken, Heidi Kihlström-Lehtonen kehaisee.

OPH:n koulutus on osallistujille maksutonta. Yleiselle koulutusjaksolle osallistuvat maksavat opiskelusta lähes 1300 euroa veroineen.

Kustannuksia voi vähentää omassa verotuksessa ammatillisina opintoina. Palautteissa on kiiteltty opintojen monipuolisuutta sekä toivottu lisää koirakoulutusta ja lyhyitä täsmäkoulutuksia.

Työkoirien käytössä on ammattiopettajan mukaan olennaista huolehtia ja varmistua koiran ja ohjaajan monipuolisista taidoista. – Ei kouluun voi tuosta vaan mennä joku opettaja joku Musti hihnassa. Pitää olla tutkimuksellista näyttöä koulutautumisesta, ja toiminnan on oltava tavoitteellista. Yhteiset pelisäännöt ovat kaiken a ja o, muuten voidaan tehdä paljon hallaa hyvälle työlle, Heidi korostaa.

Hän toivoo, että koirien käyttö yleistyisi myös muualla kuin alaluokilla. – Koirista on tutkitusti paljon hyötyä ehkäisemässä ennalta esimerkiksi ahdistuneisuutta tai syrjäytymistä.

Suurin osa ilman pätevyyttä

Erilaisissa tehtävissä toimivien koirien lukumäärästä kouluissa ja vaikkapa pienissä terapiayrityksissä ei ole Jyväskylässäkään ole muuta tietoa, kuin että suosio on kasvanut nopeasti.

Koira-avusteisesta opetuksesta väitöskirjaa tekevä Iris Vainio on selvittänyt koiria olevan opetuslalla vajaat 160. Eniten koiria on luokanopettajilla, 20. Opet ja koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä- facebookryhmässä on 200 jäsentä eri puolilta maata.

– Varmasti koirien todellinen lukumäärä on aivan toinen. Arvioimme, että edelleen suuri osa koirista ja niiden ohjaajista työskentelee ilman asianmukaista koulutusta, kertoo Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä-yhdistyksen koirakoevastaava Maria Sihvola.

Yhdistys on paneutunut huolella kolmiportaisen koulutusohjelman rakentamiseen. Läpäisty soveltuvuustesti esimerkiksi on voimassa kaksi vuotta. Näin halutaan varmistaa, ettei pelkän soven turvin esiinnyttä ammattitaitoisena työkoirakkona. Lisäksi ennen työnäyttöä ja valmistumista on osallistuttava täydennyskoulutukseen Jyväskylässä. – Olemme ainoa koulutuksentarjoaja, joka vaatii korkeakoulutasoiset opinnot, Maria muistuttaa.

Testeissä ja näytöissä on aina sekä hallintatuomari että ammattikohtainen tuomari. Tuomareihin kuuluvat muun muassa koirien käyttäytymistutkija Katriina Tiira ja eläintenkouluttaja Teija Viljamaa. Avustajakoirakoulutus on usealle tuomarille entuudestaan tuttua. Yhdistys kuuluu Kennelliiton hyötykoira-toimikuntaan ja kansainväliseen kattojärjestöön AAII (Animal Assisted Intervention International).

Arkuus suurin syy hylkyihin

Vuodesta 2013 työnäyttö on hyväksytty 62 koirakolta, joista 31 työskentelee kouluympäristössä. Näistä lähes puolet on erityisopettajien työparina. Rotukirjo on suuri. Ehkä eniten on labradorinnoutajia. – Koulutukset kiinnostavat yhä enemmän. Tänä vuonna soveen on osallistunut jo ennätysmäärä koiria, 87. Työnäyttöjä on annettu 11, Maria Sihvola kertoo.

Soveltuvuusarviointeja järjestetään vajaat kymmenen vuosittain. Testimaksu on sata euroa. Viimeksi testipäivä oli marraskuun loppupuolella Helsingissä Malmilla. Osallistujia oli kuusi. Lisäksi yksi koirakko uusi työnäytön hallintaosuuden.

Suurin osa koirista läpäisee testin, mutta yleensä yksi tai kaksi koiraa joudutaan pyytämään uusintaan. Näin kävi myös marraskuun arvioinneissa. Hylkäämissyistä yleisin on koiran arkuus. Sen sijaan aggressiivisia koiria ei ole tuotu testiin. – Ehkä koiranohjaajat eivät vielä osaa arvioida arkuutta riittävän laajasti. Näissä töissä koiran pitää kulkea varmasti

esimerkiksi liukkailla käytävillä, se ei saa pelätä heijastumia tai yllättäviä ääniä ja sen tulee nauttia muiden ihmisten läsnäolosta ja kosketuksesta, soveltuvuusarviointeja tuomaroiva Päivi Latvala-Sillman kertoo.

Tuomarikunta korostaa toiminnan turvallisuutta ja eettisyyttä. He kannustavat koira-avusteista toimintaa ja työkoiran käyttöä miettivää perehtymään tutkimuksiin, kirjallisuuteen sekä etsimään huolella koulutuspaikat. Tietoa saa hyvin koulutuksentarjoajien kotisivuilta. – Kannattaa ottaa selvää opintojen sisällöstä, kouluttajien ja tuomarien taustoista ja toiminnan tuloksista, Malmilla kerrottiin.

Yhdistyksen vastuuhenkilöt ovat enemmän kuin iloisia jokaisesta arvioitavaksi tuodusta koirasta, sillä käytännössä koira-avusteista toimintaa voi harrastaa ja harjoittaa kuka tahansa. Kouluissa koiran käytöstä tietenkin päättää ja vastaa rehtori.

– Testissä arvioidaan muun muassa koiran sosiaalisuus ja hyvähermoisuus. Onneksi mitään vakavaa ei ole tapahtunut työpaikoilla, mutta kyllä koiramateriaalin ja koulutautumisen kirjavuus herättää meissä huolta. Tästä olemme myös keskustelleet Opetushallituksen ja Opettajien ammattijärjestön edustajien kanssa, Maria Sihvola ja Päivi Latvala-Sillman sanovat.

Sosped-koirat pienissä ryhmissä

Koulutusta koira-avusteiseen toimintaan tarjoaa myös Sosped Keskus yhteistyössä Suomen Hoi-vakoiria -yrityksen kanssa.

Koirien TOIVELAHJA

JAHTI&VAHTI MAKUPALAT

Lihaiset, viljattomat ja kotimaiset makupalat täydentävät Jahti&Vahti-koiranruokasarjaa. **Valittavissa neljä eri vaihtoehtoa: kalkkuna, nauta, siika ja naudanmaha.** Löydä koirasi suosikki!

Energia | Extra Energia | Kana ja Riisi | Junior | Kevyt | Lammas ja Riisi | Pentu | Liha-ateria

Jahti&Vahti

Hankkijan myymälöistä ja hyvin varustelluilta jälleenmyyjiltä.

jahtivahti.fi

Kouluympäristössä koiran pitää olla äärisosiaalinen ja hyväksyä muita mutkitta vieraatkin ihmiset ja vaikka äkillinen halaaminen. Reetta Räsänen (vas.) ja Maria Sihvola testaavat koiraa soveltuvuustestissä.

Eläkkeellä olevan Marja Jäsken koirarotu on vaihtunut leonbergeista broholmin-koiriin osaltaan helppohitoisemman turkin vuoksi. Hän kehuu koirien luonnetta ja uskoo, että nekin voisivat sopia koulukoiksi.

Täydennyskoulutus perustuu sosiaalipedagogisiin menetelmiin, ja työnimikkeenä on tukikoira-koira. Koulutusta on järjestetty Helsingissä vuodesta 2013. Joensuussa päättyi juuri ensimmäinen kurssi. – Valmistuneita on tähän mennessä 65. Näistä noin kolmannes työskentelee kouluissa eri tehtävissä, kertoo yrittäjä Helena Prepula.

Aikuisille suunnattu täydennyskoulutus on 25 opintopisteen laajuinen vuoden mittainen paketti. Koulutuksen verollinen hinta vaihtelee 2300 eurosta 2700 euroon. Sosiaalipedagogisen koiratoiminnan ohjaajien tyypillinen työskentelymuoto kouluisa on pienryhmä. – Palaute on ollut

kannustavaa. Esimerkiksi vanhemmat ovat taustasta riippumatta olleet tyytyväisiä ja ihmetelleetkin, miten koirien kanssa kaikki voi sujua niin hyvin ja vaivattomasti, Helena kertoo.

Prepula on huolissaan suomalaisesta yhteiskunnasta, jossa mielen-terveysongelmat yleistyvät. Tämä luo myös kysyntää tukea tarjoaville ammattilaisille ja näiden kouluttajille. – Yhteisöllinen koiratoiminta tarjoaa hyväksyntää ja vertaistukea. Siitä ammennetaan vuorovaikutustaitoja ja itsetuntemusta, tunneälyä. Esimerkiksi stressitilanteissa koululaisen on usein luontevampaa ottaa kontaktia ensin koiraan kuin toiseen ihmiseen.

Yritys toteutti 2015–2016 varhaisen tuen kulttuurikoira-hankkeen Turussa ja Lohjalla ala-asteiden rehtorien ja oppilashuollon kanssa. Tulokset olivat oikein hyvät.

Toiveena yhteistyö

Uusin koulutuksentarjoaja on koulutuskeskus Salpaus Päijät-Hämeessä. Ammattioppilaitoksessa on aloitettu tänä syksynä ensimmäinen ammatillinen koira-avusteisen toiminnan kurssi. Koulutus kestää vuoden ja maksaa 850 euroa.

Suomen Terapiakoira-koulu on toiminut kolme vuotta. Sen taustalla on Ruotsiin kymmenen vuotta sitten perustettu koulutusyritys. Suomessa toimintaa vetää Johanna Rosendahl. Koulutuspolkuun kuuluu kaksiosainen soveltuvuusarviointi, peruskoulutus ja jatkokoulutus, jossa voi erikoistua koira-avusteiseen pedagogiikkaan. Opiskelujaksot kestävät kuusi ja kymmenen kuukautta ja maksavat verollisena 1700 eurosta 2400 euroon.

Yrityksen ensimmäinen suomenkielinen kurssi aloittaa Espoossa joulukuussa ja seuraavat Oulussa ja Raumalla ensi vuonna. Vöyrillä ja Ahvenanmaalla alkavat ruotsinkieliset kurssit ensi vuonna. Yrityksen kouluttamia koiria on suomalaiskouluisa töissä kolme.

Johanna toivoo nopeasti kasvavan koira-avusteisen toiminnan saavan tukeen toimialajärjestön ja mieluisesti virallisia ohjeita Ruotsin tapaan. – Me haluaisimme tehdä yhteistyötä Kennelliiton, valtion viranomaisten ja muiden alan toimijoiden kanssa. Olisi tärkeä tehdä yhdessä linjaukset koulutuksista, vaatimuksista ja toiminnasta eri työpaikoissa.

Opetushallitus miettii ohjeita

Johanna Rosendahlinkin toiveisiin voi hyvin vastata Opetushallituksen työryhmä, jonka ensimmäinen kokous on joulukuun 18. päivänä. Puheenjohtajana toimii Riia Palmqvist ja sihteerinä on Kaisa Rätty Opetushallituksesta. Maria Sihvola edustaa omaa yhdistystään. Kennelliitosta mukaan tulee nuoriso- ja kaverikoira-toimikunnan puheenjohtaja Kimmo Nokelainen, Allergia-, Iho- ja Astmaliitosta asiantun-

KUVA MARJUSKA KILPELÄINEN

Tukikoira Jokkis pitää seuraa Iida Nevanperälle (vas.), Erica Jehimoffille ja Senni Kinnuselle Vuokatissa koulussa Sotkamossa.

tija Kaisa Toikko sekä Sibelius-lukios-
ta psykologian opettaja Minka Kallio.

Kaisa Rätty kertoo aloitteen tulleen
Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä
-yhdistykseltä. Muita yhteydenottoja
hän ei ole saanut. – Opetushallituks-
en kannalta on tarpeen harkita,
tarvitaanko asiaan lisää ohjeistusta,
Rätty kertoo.

– Eniten toivomme selvyttä koo-
ko kenttään, yhteisiä ohjeita, miten
tulisi toimia, jos työpaikalle aiotaan
ottaa koira mukaan työpariksi. Mei-
dän mielestämme kouluun saisi vie-
dä vain koiran käyttäytymisen am-
mattilaisten testaamia koiria, Maria
Sihvola sanoo.

Kimmo Nokelainen on ottanut kut-
sun vastaan avoimin mielin. – Kennel-
liiton kaveri- ja lukukoiratoiminnan
yhteydessä olen huomannut koiria
olevan yllättävänkin paljon kouluissa
opettajien työvälineinä. Kaverikoiria
on noin 1800 ja lukukoiria 250, mutta
koulukoirien lukumäärästä ei meil-
läkään ole tietoa.

Kennelliiton näkemyksen mukaan

yhteiset valtakunnalliset säännöt ovat
kannatettava asia koulukoirien toimin-
taa varten. – Tärkeää on myös puhua
koirien hyvinvoinnista soveltuvuuden
ohella. Ikäkin pitää ottaa huo-
mioon, sillä koiralla tulee olla riittä-
vä psyykinen valmius koulutyöhön,
Kimmo mainitsee.

Suuren koulutuksen järjestäjän eli
Helsingin kaupungin edustajana työ-
ryhmässä on Minka Kallio. Hän odot-
taa hyvää moniammatillista pohdinta
siihen, onko ohjeistuksen laadinta
tarpeellista. – Jos on, niin sitten pi-
tää tehdä yhdessä laadukas ohjeistus.

Minka pitää tärkeänä, että koulu-
koiratoiminta on suunniteltua ja ta-
voitteellista. Hänellä on myös itsellä
kokemusta koiran käytöstä työkoira-
na. – Yli 20 vuotta kestäneen urani
aikana koulukoira on ollut ehdotto-
masti paras toteuttamani pedagogi-
nen ratkaisu. Lukuisien myönteisten
tulosten listalla yllättävintä ovat ehkä
olleet kriisitilanteet, joissa opiskelija
on saanut paniikkihäiriökohtauksen
ja Woiton läsnäolo ja silittely on saa-

Allergialiitto ei vastusta

Allergia-, Iho- ja Astmaliiton asiantuntija
Kaisa Toikko on yksi jäsen Opetushal-
lituksen työryhmässä, joka aikoo pohtia
koulukoiratoiminnan raameja.

Kaisa Toikko kertoo Allergialiittoon
tulleen jonkin verran yhteydenottoja
sekä vanhemmilta että koulun hen-
kilökunnalta.

– Emme vastusta koirien tuomista
kouluun, mutta allergiset täytyy ottaa
huomioon, jotta kaikille turvataan
tasavertainen mahdollisuus koulunkäyn-
tiin ilman oireita, Toikko korostaa.

nut aikaiseksi kohtauksen ohimennon,
opettaja kertoo.

Kunnat tyytyväisiä

Koulukoirista on edelleen tehty pal-
jon lehtikirjoituksia ja ohjelmia. Myös
alaan liittyvät opinnäytteet ovat yleis-
siä. Lisäksi kunnat ovat varsin ahke-
rasti tuoneet esille koiratoimintaansa.

Sotkamon kunta lähetti loppusyk-
sillä tiedotteen, jossa kerrottiin hy-
vin alkaneesta koulukoiratoiminnasta
Marjuska Kilpeläisen tultua opettajak-
si Vuokattiin vuosi sitten. – Opetus-
työ vaatii monipuolista osaamista. Jo-
kaisen oppilaan omista vahvuuksista
lähtevä pedagogiikka auttaa kasvatta-
maan tasapainoisia ja omat vahvuus-
tensa tuntevia aikuisia. Sosiaalipeda-
goginen koiratoiminta on yksi keino
näiden tavoitteiden saavuttamiseen,
kertoo Sotkamon kunnan kasvatus-
johtaja Ville Manninen.

Marjuska Kilpeläinen kävi sosiaalipeda-
gogisen koiratoiminnan koulu-
lutuksen Helsingissä viitisen vuotta
sitten belgianpaimenkoiransa Vallun
kanssa. – Olin töissä Espoossa vuo-
sina 1997–2018, joista Vallun kanssa
neljä viimeistä vuotta. Espoossa oli ol-
lut koulukoiria jo 2000-luvun alussa,
Kalajärven koulussa, Marjuska ker-
too ja vahvistaa samalla Marja Jäs-
ken tietoja historiasta.

Edelliskeväänä Kilpeläisen perhe
muutti Sotkamoon. Marjuska otti en-
sin töihin Vallun, nyt uudeksi työpa-
riksi on opettelemassa nuori belgi-
anpaimenkoira Jokkis. – Vuokatissa
koulukoira on herättänyt paljon kiin-
nostusta, ja vierailuja on toivottu myös
muille kouluille, opettaja kertoo.